

N:o 167.

Ank. till Riksd. kansli den 23 maj 1907, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Konungen, i fråga om statsbidrag för folkskoleändamål till kommuner, som äro synnerligen betungade af beskattning för skolväsendet.

(2 U. A.)

I en inom Första Kammaren väckt, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad motion (n:o 4) har grefve *Hugo Wachtmeister* hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, efter hvilka beräkningsgrunder och i hvilken omfattning direkta statsbidrag till folkskoleundervisningen må, utöfver de nu utgående, till kommuner, hvilka äro af kostnaderna för denna undervisning särskildt ekonomiskt betungade, meddelas, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

I afseende å de af motionären till stöd för framställningen anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet vill till en början erinra därom, att i två särskilda vid innevarande riksdag väckta motioner, den ena inom Första Kammaren (n:o 46) af grefve R. Hamilton och den andra inom Andra Kammaren (n:o 182) af herr M. Matsson, föreslagits, af grefve Hamilton, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida och i så fall hvilka åtgärder

Bih. till Riksdagens Prot. 1907. 4 Saml. 1 Afd. 105 Häft. (N:o 167.)

kunde vidtagas för att åstadkomma rättelse i af denne motionär angifna missförhållanden i fråga om kommunalskatternas ojämna fördelning mellan kommuner och olika beskattningsföremål, samt därefter till Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kunde föranleda, samt af herr Matsson, att Riksdagen ville besluta i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning om, huruvida och på hvad sätt staten borde utöfver hvad redan nu ägde rum bidraga till en *jämnare fördelning af kommunernas skattebördor*, samt därefter för Riksdagen framlägga det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda.

Förstnämnda motion har efter afstyrkande af Första Kammarens tillfälliga utskott n:o 1 af kammaren afslagits.

Beträffande sistnämnda motion har af motionären till stöd för den af honom äskade utredningen åberopats bl. a. grefve Wachtmeisters nu ifrågavarande motion, och Andra Kammarens tillfälliga utskott n:o 1, till hvars förberedande behandling herr Matssons motion blifvit öfverlämnad, yttrar i häröfver afgifvet utlåtande (n:o 27), bl. a. följande:

»Att ytterligare åtgärder till utjämning af de kommunala skattebördorna icke äro ett tillfälligt eller enskildt önskemål, framgår af tvenne i Första Kammaren vid innevarande riksdag väckta motioner, den ena af grefve H. Wachtmeister om skrifvelse till Konungen med begäran om ökadt statsbidrag till hårdt betungade skoldistrikt, och den andra af grefve R. Hamilton med ungefär enahanda framställning som i den nu föreliggande motionen. Visserligen har Första Kammarer redan i enlighet med hemställan af sitt tillfälliga utskott n:o 1 afslagit den senare motionen, hvadan Riksdagens bifall till den här ifrågavarande motionen i oförändrad form icke synes vara att nu förvänta. Med hänsyn till ofvan anmärkta synpunkter anser utskottet emellertid, att åtminstone ett steg bör tagas i motionens syfte.

Detta steg torde då närmast erbjuda sig på den statistiska utredningens område. Efter inhämtade meddelanden om det material, som innehålles i den nu befintliga kommunala beskattningsstatistiken, har utskottet tyckt sig finna, att denna icke i sitt nuvarande skick lämnar erforderlig ledning att tjäna till underlag för bedömande af alla de olika faktorer, som skulle inverka på vidare åtgärder från det allmännas sida till utjämning af åtminstone en del af de kommunala skattebördorna. Innan några sådana åtgärder kunna vidtagas, synes denna brist i statistiken först böra såvidt möjligt botas. En framställning därom, såsom uppenbarligen innesluten inom motionens ram, torde icke heller böra anses ligga utanför utskottets befogenhet.»

Utskottet hemställde härefter, att Riksdagens Andra Kammare, i anledning af herr Matssons motion, måtte besluta att hos Kungl. Maj:t i skrifvelse anhålla, att Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en såvidt möjligt fullständig, jämförande utredning angående de olika kommunala skattebördorna jämte därpå inverkan förhållanden till ledning för eventuella vidare åtgärder i motionens allmänna syfte.

Denna utskottets hemställan har af Andra Kammaren bifallits.

Sedan nämnda kammares beslut blifvit delgifvet Första Kammaren, öfverlämnades ärendet till denna kammares tillfälliga utskott n:o 1, som i afgifvet utlåtande (n:o 17), under uttalande att utskottet i hufvudsak gillade de af Andra Kammarens ofvanberörda utskott anförda skäl till stöd för den ifrågasatta utredningen, hemställde, att Första Kammaren måtte biträda Andra Kammarens i ärendet fattade beslut.

Denna hemställan har af Första Kammaren afslagits; hvadan frågan således för denna riksdag förfallit.

En utredning i den af motionären angifna riktning skulle enligt utskottets förmenande otvifvelaktigt vara af stor vikt för afhjälpande af de olägenheter, som för närvarande måste anses råda i afseende å ojämn kommunalbeskattning för folkskoleändamål, därvid emellertid jämväl borde ägnas uppmärksamhet åt såväl det sätt hvarpå skolväsendet i de olika kommunerna är tillgodosedt, särskildt om och i hvilken utsträckning den s. k. halftidsläsningen förekommer, som ock huruvida de utgifter, för hvilkas bestridande kommunernas skatteinkomster i öfrigt äro afsedda, kunna anses vara för dem nödvändiga och stå i rimligt förhållande till deras ekonomiska bärkraft. I det läge frågan kommit genom Riksdagens ofvan omförmälda afslag å den med anledning af herr Matssons motion ifrågasatta statistiska utredning, som skulle omfatta jämväl frågor af nu förevarande art, anser sig utskottet dock icke kunna för närvarande tillstyrka motionen.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får alltså hemställa,

att grefve Wachtmeisters förevarande motion icke må till någon Riksdagens vidare åtgärd föranleda.

Stockholm den 23 maj 1907.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
